

UVODNI NAGOVOR

Dane Kastelic, državni svetnik in predsednik Zveze paraplegikov Slovenije
Večja mobilnost in dostopnost sta pot k večji udeležbi
in opolnomočenju invalidov v družbi

Spoštovani organizatorji in udeleženci današnje konference,

v veliko čast mi je, da vas lahko uvodoma pozdravim tako v imenu Državnega sveta Republike Slovenije, v okviru katerega zastopam interese socialnega in invalidskega varstva, kot tudi v imenu Zveze paraplegikov Slovenije, ki ji predsedujem.

Ob prejemu vabila za uvodni nagovor, še zlasti pa ob seznanitvi s tematiko današnje konference, se mi je utrnila misel, da to, da sem lahko danes tukaj med vami in vam kot državni svetnik in predsednik ene izmed reprezentativnih invalidskih organizacij skušam orisati svoj pogled na mobilnost in dostopnost invalidov do različnih področij družbe, ni samoumevno. Da je to po eni strani privilegij, po drugi velika odgovornost, po tretji pa daje veliko mero dodatnega upanja, da se skozi čas, z veliko vztrajnosti in naporov različnih deležnikov, položaj invalidov v družbi vendarle izboljšuje.

Izključenost invalidov iz ključnih družbenih tokov, tudi na podlagi omejene mobilnosti in dostopnosti do fizičnega okolja, pravic, procesov odločanja itd. sicer ostaja realna skrb. Vsaka, še tako majhna možnost, da kot posamezniki ali skupine oseb s podobnimi potrebami izrazimo svoj glas, da smo slišani in predvsem uslišani, je lahko ključnega pomena. S tega vidika Državni svet predstavlja tisti prostor, v katerem so interesi invalidov vedno znova in zagotovo prepoznani kot neločljiv del naše družbe.

Če se v vprašanje mobilnosti invalidov in njihove dostopnosti do različnih družbenih segmentov ne poglobimo zgolj s teoretičnega vidika, ampak predvsem z mislijo na to, kako veliko razliko v kakovosti življenja lahko navedene pravice prinesejo tistim, ki se z invalidnostjo srečujemo vsakodnevno - na osebni ravni, potem ni dvoma, da bodo rešitve, ki bodo oblikovane prave. Še bolj zagotovo pa bo temu tako, če se v iskanje rešitev vključi točno tiste družbene skupine, ki jih umanjkanje rešitev najbolj prizadene, ker jim neutemeljeno oža življenjski prostor, jih izloča iz procesov odločanja ali v njih zbuja občutek, da niso enakopravni člani te družbe in da to, kar lahko ponudijo, ni dovolj.

Pogosto je v življenju tako, da se težko poistovetimo z ovirami in težavami drugih, dokler se nam jih plastično ne predstavi. S tega vidika se na primer tudi Državni svet, zaradi mojega članstva v njem, še toliko bolj zaveda vseh ovir, ki so nam invalidom postavljene na pot, saj se z njimi soočamo skupaj in zanje družno iščemo rešitve. Vsak premik na bolje šteje. Pa najsi gre za zagotovitev ustreznega parkirnega prostora, prilagojen dostop do govorniških odrov ali mikrofonov v parlamentarni stavbi, ali pa za večje izzive, ki se dotikajo skupnosti invalidov.

Na podlagi svojih ustavno danih pristojnosti se Državni svet vztrajno trudi pripomoči k izboljšanju položaja invalidov v družbi v okviru zakonodajnega postopka - bodisi z lastnimi zakonodajnimi iniciativami, bodisi s predlogi amandmajev na predložene zakonske rešitve.

ostalih kvalificiranih vlagateljev zakonskih predlogov. Tako smo se v zadnjem času, med drugim, uspešno angažirali pri zagotovitvi bolj dostojnih najnižjih invalidskih

pokojnin, vpisu slovenskega znakovnega jezika v Ustavo RS, pri dvigu kazni za tiste, ki neutemeljeno in brezobzirno parkirajo na parkirnih mestih za invalide, pa tudi pri zagotovitvi enakih pravic do invalidnine za osebe s telesnimi okvarami, ne glede na to, ali so navedene okvare pridobili v povezavi z delovnim procesom ali izven navedenega okvira. Področij, v katera se aktivno vključujemo in ne tako redko dosežemo pozitivne spremembe, se je nabralo že toliko, da bi jih težko nanizal v tem časovno omejenem nagovoru. Slednje nam vsekakor daje novega zagona in tudi krepi moj in naš skupen občutek odgovornosti.

Zavedanje o tem, kako pomemben je dostop do procesov odločanja v državi, se krepi tudi s tem, ko se preko Državnega sveta parlamentarna vrata vedno znova odpira različnim invalidskim in humanitarnim organizacijam, tako v okviru obravnave posameznih zakonskih predlogov in drugih aktov, kot tudi z vidika krepitve vezi s civilno družbo – preko različnih posvetov, organiziranih na teme, ki se jih v drugih okoljih morebiti odpre težje ali z več zadržka. Državni svet je tudi v času epidemije COVID-19 skušal navedeni stik ohranjati čim bolj živ, če ne drugače, pa na daljavo - prek sodobnih komunikacijskih omrežij.

Ravno zdaj, v tem, za vse nas izjemno občutljivem času, smo se lahko še toliko bolj zavedeli, koliko pomeni posamezniku stik s skupnostjo in dostopnost do osnovnih življenjskih potreb ali pa do tistih, ki se na Maslowovi piramidi človeških potreb znajdejo malo višje. Dejstvo je, da dostop do izobraževalnega procesa, kulture, športnega, upravnega, sodnega in političnega prostora številnim v naši družbi še vedno ni dan samodejno in brez ovir. Mnogi med nami zaradi njihove fizične oviranosti ali težav v duševnem zdravju izziv predstavlja že razumevanje osnovnih družbenih procesov in zanje pomembnih pravic. Kako jim odpreti poti, pomagati razumeti in tudi izražati svoje potrebe ostaja velik izziv.

Državni svet se tudi na tem področju trudi delati odločnejše korake. Pri iskanju načina, kako našim najmlajšim državljanom in tistim, ki zaradi različne invalidnosti potrebujejo lahko berljive informacije, pomagati razumeti zakonodajni proces, je nastala simpatična slikanica z naslovom Brezzobi Tiger, ki predstavlja Državni svet Republike Slovenije in je plod sodelovanja pisatelja mag. Igorja Plohla. Kot paraplegik namreč s svojimi deli aktivno odstira tabuje v slovenskem prostoru pred predsodki do invalidnosti. Priporočam jo v branje vsem, saj lahko nenazadnje predstavlja simpatičen opomin, da si to družbo delimo raznoliki ljudje raznovrstnih potreb in da demokracija, enakopravnost in človekove pravice niso toga, ampak precej mehka materija, ki terja občutljive prijeme. Predvsem pa zavedanje, ne samo svojih potreb, ampak predvsem potreb sočloveka.

Dovolite mi, da s to mislijo zaključim svoj nagovor in se vam zahvalim za vašo pozornost.